



מ"ת 30035/04/16 - יהושע ביטון נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד

07 יולי 2016

מ"ת 30035-04-16 מדינת ישראל נ' ביטון (עציר)

לפני כבוד השופטת מיכל ברק נבו
המבקש
יהושע ביטון (עציר)
על ידי ב"כ עו"ד נעמה אלחדד
נגד

המשיבה
מדינת ישראל
על ידי ב"כ עו"ד גבי פאר
המבקש הובא באמצעות שב"ס

החלטה

1. לפני בקשה לעיון חוזר בהחלטת כבוד השופטת עטר מיום 2.6.16, שבה החליטה על מעצרו עד תום ההליכים של המבקש. המבקש הגיש ערר על החלטה זו לבית המשפט העליון, ובבש"פ 4643/16, בהחלטה מיום 14.6.16, נאמר כי "בהמלצת בית המשפט חזרה בה באת כוח העורר מן הערר, תוך כדי שמירת זכויות להציע חלופת מעצר אחרת לבית המשפט המחוזי".

כעת טוען המבקש כי ביכולתו להציע חלופת מעצר אחרת, ועל כן הוגשה הבקשה לעיון חוזר.

יש לקרוא החלטה זו ביחד עם ההחלטות הקודמות בעניינו של המבקש, ובפרט זו של כבוד השופטת עטר מ-2.6.16.

הרקע

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום המייחס לו קשירת קשר לביצוע פשע ושווד מזוין. על פי כתב האישום, המבקש ואחר, שזהותו אינה ידועה, קשרו קשר לשדוד את המתלוננת, העובדת כפקידה בחברה ברחובות, ומפקידה מדי שבוע כספים בסניף בנק בנס ציונה. ביום 1.4.16 בשעות הצהריים, נסעה המתלוננת ברכבה כשהיא מתעתדת להפקיד כספים שנמצאים בתיק שברשותה. המבקש נהג ברכבו כשלצדו ישב האחר, והם עקבו אחר המתלוננת. כאשר חנתה המתלוננת את רכבה, המבקש עצר את רכבו והאחר ירד וניגש לעבר המתלוננת. הוא ניסה לפתוח את דלת הנוסע ברכבה של המתלוננת, וכשלא הצליח ניגש אל המתלוננת בעודה בכסא הנהג, חסם את הדלת בגופו, איים על המתלוננת שתביא את התיק ואמר לה שזהו שוד. המתלוננת לא הגיבה, מתוך פחד, והאחר הרים את האקדח שבו אחז והכה בפיה של המתלוננת ופצע אותה. בהמשך איים עליה בשנית, רכן מעל המתלוננת, לקח את התיק ונמלט מהמקום בריצה. כל אותה העת המתין המבקש ברכבו, מטרים ספורים מרכבה של המתלוננת, כשהוא חוסם בעזרת הרכב את נתיב הנסיעה ואינו מאפשר לכלי רכב אחרים לעבור. כאשר נמלט האחר לעבר רכבו של המבקש, החל המבקש לנסוע באיטיות, האחר נכנס לרכב, צעק למבקש "סע, סע" והמבקש האיץ את הנסיעה ונמלט מהמקום במהירות ובפראות.



3. בעניינו של המבקש הוגש תסקיר של שירות המבחן, שאליו התייחסה כב' השופטת עטר בהחלטתה מיום 2.6.16, ולא אחזור על הדברים. שירות המבחן בחן מספר מפקחים אפשריים, ועל פי המלצתו הייתה אשת המבקש, הגב' דנה ביטון, אמורה לשמש מפקחת עיקרית. שירות המבחן המליץ להורות על מעצר בית בביתה של האישה (שהוא גם ביתו של המבקש).

4. לאחר שביום 2.6.16 נשמעה הגב' ביטון בבית המשפט, ונשאלה שאלות, הגיע בית המשפט למסקנה כי המקום המוצע למעצר בית אינו נותן מענה בעניינו של המבקש, ואף אשתו אינה יכולה לשמש מפקחת, מהטעמים שפורטו בהחלטת בית המשפט. יצוין, כי בית המשפט בחן אפשרות של פיקוח אלקטרוני, מאחר שסבר שאם חלופה כלשהי תבוא בחשבון, יהא זה מעצר בפיקוח אלקטרוני, ובוודאי שלא שחרור למעצר בית (כהמלצת שירות המבחן).

5. כאמור לעיל, על החלטת בית המשפט מיום 2.6.16 הוגש ערר והחלטת בית המשפט העליון הייתה כפי שצוטט לעיל.

הדיון בבקשה לעיון חוזר

6. בדיון לפניי היו הצדדים חלוקים על פרשנות החלטת בית המשפט העליון, כמו גם על קביעותיה של כב' השופטת עטר. ב"כ המשיבה סבר כי אין כלל בסיס לעיון חוזר, כאשר החלטת המעצר ניתנה אך לפני חודש ולא השתנו הנסיבות. ב"כ המבקש רואה בהחלטת בית המשפט העליון פתח להגשת בקשה זו וציינה כי כך גם נאמר בדיון, שבו נכחה. נוסף על כך, ב"כ המשיבה סבור כי בכלל אין ללמוד מהחלטת כב' השופטת עטר כי ניתן להורות על חלופה, שכן לטעמו מההחלטה ברור שהמבקש אינו צולח את המשוכה הראשונה הנדרשת לשם שקילת חלופה, והיא שניתן יהיה לתת אמון בנאשם עצמו. ב"כ המבקש סבורה כי כב' השופטת עטר לא פסלה אפשרות של חלופה, והא ראייה כי הורתה על בחינת היתכנות של פיקוח אלקטרוני.

אין בכוונתי לדון במחלוקות בין הצדדים, שכן לפניי אך מה שכתוב בהחלטות בית המשפט העליון ובית משפט זה, בדיון מיום 2.6.16. מסקנתי מקריאת אלה היא שבית המשפט העליון אכן התכוון לפתוח את הדלת לבחינת חלופה אחרת, כבר עתה, מבלי להמתין לשינוי נסיבות או להתקיימות תנאי אחר מתנאי סעיף 52 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996. נוסף על כך, מקריאת החלטה של כב' השופטת עטר עולה כי משנפסלה המפקחת העיקרית המוצעת, ומקום מעצר הבית המוצע, לא המשיך בית המשפט לבחון את כלל המפקחים המוצעים, מאחר שכבר באותו שלב היה ברור שהחלופה המוצעת אינה מתאימה. לפיכך עליי להמשיך במלאכה מקום שבו עצר המותב הקודם.

7. היום מציע המבקש כי חותנתו, הגב' חנה דהן תשמש מפקחת עיקרית וכי מקום המעצר בפיקוח אלקטרוני יהיה בביתה ברח' סתונית 5 ביבנה. נוסף עליה מציע המבקש שגם המפקחים הנוספים שנמצאו מתאימים על ידי שירות המבחן (מר גור שלום ומר ציון בביאן) ישמשו במערך הפיקוח.

עמדת המשיבה



8. בדיון לפני התנגד ב"כ המשיבה להצעה זו. הוא שב והזכיר את נסיבותיו החמורות של כתב האישום, את האלימות שננקטה על ידי האחר כלפי המתלוננת, את האמור בתסקיר שירות המבחן כי עובר למעצרו, המבקש חבר לגורמים שוליים שאיתם קיים קשרים, למרות שהיה מודע לבעייתיות שבהם, וזאת מתוך פיתוי להקים עסקים משותפים ולהרגיש שייכות, כוח ושליטה. ב"כ המשיבה הפנה לדברי המבקש עצמו באזני קצינת המבחן כי הסתיר את קשריו החברתיים השוליים מאשתו ומבני משפחתו. הפרקליט טען כי בעניינו של המבקש רב הנסתר על הגלוי: הוא ציין באזני קצינת המבחן כי הוא חושש מפגיעה באשתו ובנותיו מצד גורמים שוליים והביע צורך לשהות בביתו בקרבת בני משפחתו, כדי להגן עליהם. עוד ציין כי להערכת שירות המבחן קיים סיכון משמעותי לשיבוש מהלכי משפט במצבו של המבקש, עקב החשש מגורמים שוליים שעמם קיים קשר טרם המעצר לכן המליצה קצינת המבחן, כי ייאסר על המבקש להשתמש בטלפון ובאמצעים אלקטרוניים במהלך שהייתו בתנאים מגבילים, במטרה להפחית מהסיכון לשיבוש.

לאחר שנחקרו בבית המשפט המפקחים המוצעים, ציין ב"כ המשיבה כי קיימות סתירות משמעותיות בין הדברים שנכתבו בתסקיר שירות המבחן, הן לגבי המבקש, הן לגבי המפקחים, לבין הדברים שעלו במהלך הדיון. כך, למשל, בתסקיר נאמר כי המבקש טען שהסתיר את קשריו החברתיים מבני משפחתו ונאמר כי מר בביאן ציין באזני קצינת המבחן כי אינו מכיר את חבריו של המבקש ומכיר רק את בני משפחתו. ואולם, בסתירה לכך, על דוכן העדים טען מר בביאן כי הוא מכיר היטב את כל חבריו של המבקש, לרבות חברים מבית הכנסת וחברים מהשכונה, וגב' חנה דהן, חותנתו של המבקש, שאמורה לשמש מפקחת עיקרית, ציינה שהיא יודעת הכל על המבקש והיא מכירה את חבריו היטב. נוכח דברים אלה, טען הפרקליט, המבקש אינו צולח את המשוכה הראשונה של אפשרות לתת בו אומון והמפקחים לא יוכלו לאיין את המסוכנות שנשקפת ממנו, בין היתר מאחר שהם סבורים שהם מכירים אותו היטב והוא גלוי עמם, אך מתברר כי הוא עצמו אמר לקצינת המבחן דברים אחרים.

עמדת המבקש

9. ב"כ המבקש סבורה שהחלופה המוצעת היא חלופה טובה, שמאפשרת העברת המבקש למעצר בפיקוח אלקטרוני חלף המעצר מאחורי סורג ובריח. לטענתה, מדובר באדם נעדר עבר פלילי שעצור מזה שלושה חודשים. שירות המבחן הגיע למסקנה כי בעקבות מעצרו וחשיפת התנהגותו הבעייתית בפני המשפחה, הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצדו פחת. היא הפנתה לדברי קצינת המבחן כי המבקש גדל במשפחה נורמטיבית, שבה הפנים נורמות להתנהגות תקינה. הכתובת החדשה המוצעת למעצר בפיקוח אלקטרוני שונה מזו שהוצעה קודם לכן, ובית המשפט העליון הוא שהורה לבחון חלופה אחרת אם כזו תוצע. משמע, בית המשפט העליון סבר כי חלופה יכולה לסכון. המפקחים המוצעים הם אנשים נורמטיביים, המבינים היטב במה מואשם המבקש, כפי שעלה מחקירתם בבית המשפט. הם מבינים את תפקיד הפיקוח ונחויים בדעתם לשמור על המבקש ולא לאפשר לו ליצור קשר עם שום גורם אחר, ואף לא לאפשר לו לצאת ממקום המעצר בביתה של גב' דהן. החשש משיבוש שהוזכר בתסקיר הוא חשש בעלמא ואין לשלול, בשל כך, חלופת מעצר, כפי שנקבע מספר רב של פעמים על ידי בית המשפט העליון.

דיון והכרעה

10. כפי שציננה כב' השופטת עטר בהחלטתה מיום 2.6.16, נסיבות ביצוע העבירה מצביעות על המסוכנות הנשקפת מהמבקש. זו עולה, בין היתר, מהתכנון המוקדם, מקשירת הקשר, מביצוע לכאורה של השוד בצהרי יום, וביצועו ביחד עם אחר שאיים על המתלוננת באמצעות אקדח ופצע אותה.



מצד שני, מדובר באדם נעדר עבר פלילי, ושירות המבחן התרשם כי הסיכון להישנות התנהגות עוברת חוק מצדו פחת, מאחר שלמעצר היה אפקט מרתיע. עם זאת, ציינה השופטת עטר, גם שירות המבחן סבר כי יש צורך בחלופה בדמות גורמים סמכותיים, הערים למורכבות מצבו החברתי, האישי והמשפטי של המבקש, שיוכלו להגן עליו ועל בני משפחתו בדרכים נורמטיביות, לרבות פנייה מיידית לגורמי אכיפת החוק במצבי סיכון, אם יתעוררו כאלה.

11. לטעמי, אכן הנגף העיקרית העומדת בדרכו של המבקש לחלופה, קשורה בדבריו לקצינת המבחן על אודות חששו מפני גורמים שוליים, תחושתו כי הוא מאוים וכי הוא חושש לשלומם של בני משפחתו, ודבריו לקצינת המבחן כי הסתיר את קשריו החברתיים השוליים מאשתו ומבני משפחתו. לכך מצטרפת העובדה כי בתסקיר צוין כי הקשר של מר גור שלום, סבה של אשת המבקש, עם המבקש, הוא "חיצוני", וכי מר ציון בביאן, חברו של המבקש, אמר לקצינת המבחן כי אינו מכיר את חבריו של המבקש. יצוין, כי אשת המבקש, הגב' דנה ביטון, ציינה באזני קצינת המבחן כי לא הייתה מודעת לבעייתיות בקשריו החברתיים של המבקש טרם מעצרו.

בניגוד לדבריו לקצינת המבחן, מר ציון בביאן טען על דוכן העדים כי הוא מכיר את כל חבריו של המבקש (עמ' 29 שורות 6 - 7), ועלה מדבריו כי חרף זאת - אינו מודע לכל חשש מצדו של המבקש מפני גורמים כאלה ואחרים. מר גור שלום הכחיש כי הקשר שלו עם המבקש הוא קשר שטחי (ולא ברור, עקב כך, למה התכוונה קצינת המבחן כאשר התרשמה מקשר "חיצוני"), והוא צוין כי אינו יודע מדוע המבקש חושש שיפגעו במשפחתו, ואף אמר כי המבקש אינו מספר לו דברים כאלה. חותנתו של המבקש, הגב' חנה דהן, טענה על דוכן העדים כי היא יודעת על המבקש הכל, שאינה היא יותר פתוח אפילו מאשר עם אשתו וכי הוא משתף אותה ב-100%, ואפילו משתף אותה ביותר דברים מכפי שהוא משתף את אשתו. היא טענה כי היא מכירה היטב את החברים של המבקש, אך לא ציינה דבר בקשר לחששותיו בנוגע לפגיעה בו, באשתו (שהיא בתה של גב' דהן) או בבנותיו (שהן נכדותיה של גב' דהן).

12. לצערי, לאחר ששמעתי בקשב רב את המפקחים המוצעים בדיון לפניי, התרשמתי שקיים פער משמעותי בין האופן שבו אלה תופסים את הקשר שלהם עם המבקש, ואת מידת הפתיחות שלו איתם, לבין המציאות. דומה, כי הדברים שאמר המבקש בעצמו לקצינת המבחן, על אודות העובדה שהסתיר את קשריו החברתיים השוליים מסביבתו הקרובה - הם נכונים. חרף ביטחונה הרב של הגב' דהן, חותנתו, כי המבקש פתוח איתה לגמרי ומשתף אותה בהכל, מתברר שאינה מודעת לקשריו הבעייתיים ולחששות שלו לפגיעה לא רק בו עצמו, אלא גם בבתה ובנכדותיה. הדברים נכונים גם לגבי מר שלום ומר בביאן. נושא זה הוא מהותי ליכולת הפיקוח. נראה כי המבקש הוא אדם שמצליח גם להסתיר את מצוקותיו וקשריו השוליים מסביבתו הקרובה, וגם לעורר בסובביו את התחושה שהוא פתוח איתם לחלוטין והם מכירים אותו היטב. אפיון זה מלמד כי חלופת המעצר המוצעת לא תוכל לאיין את המסוכנות שנובעת מהמבקש, חרף כוונותיהם הטובות והרציניות של המפקחים המוצעים, וחרף העובדה שמדובר באנשים נורמטיביים. הם אינם עונים על התנאי שקצינת המבחן עצמה ציינה כבסיס לפיקוח: "נדרשת חלופת מעצר בדמות גורמים סמכותיים, שערים למורכבות מצבו החברתי, האישי והמשפטי של המבקש". דומה, כי המבקש הצליח עד כה להערים גם עליהם. חשוב לציין, כי המידע שהוסתר מהמפקחים אינו מידע כלשהו, סתמי, אלא מידע הקשור בלב ליבה של המסוכנות שנשקפת מהמבקש והמשפיע בצורה מהותית על טיב הפיקוח ומטרתו.

13. לאור כל האמור, לא ניתן להורות על חלופה למעצר מאחורי סורג ובריח, והבקשה לעיון חוזר נדחית.

המבקש יישאר במעצר עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.



ניתנה היום, א' תמוז תשע"ו, 07 יולי 2016, בנוכחות הצדדים.